Begroting 2025 en trimesterrapportage: Investeren in de veerkracht van de samenleving!

Raadvergadering 6 november 2024.

Deze ontwerp-begroting gaat zowel over het gemeentelijk beleid voor 2025 als over wat dat beleid mag kosten. Dus niet alleen over geld. LGN beoordeelt deze ontwerpbegroting dan ook vanuit drie uitgangspunten:
1. participatie: samen optrekken met inwoners
2. groen en duurzaam: behoud van de groene omgeving en leefbare dorpen voor huidige en toekomstige generaties
3. financiën: zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld

Juist vanwege de mogelijke tekorten vanaf 2026 is het wat LGN betreft belangrijk om in het jaar voor het “ravijn”, 2025 dus, zoveel mogelijk te investeren in gemeentelijke zaken die belangrijk zijn voor de samenleving, groen en duurzaam: dorpsplannen, sport, cultuur, afvalverwerking, scholen, verkeersveiligheid, onderhoud groen, sociale woningbouw.

Daarbij mag de tekst zoals verwoord op bladzij 133 van de begroting leidend zijn. Ik citeer “Ook wordt het bewustzijn bij medewerkers ten aanzien van de Woo (wet open overheid) vergroot, de Woo vraagt immers ook om een cultuurverandering van ‘gesloten mits' naar 'open tenzij’”. Dat geldt niet alleen voor de medewerkers maar ook voor college en gemeenteraad. Daarom vindt LGN het een mooi idee in 2025 te gaan werken met “Gasten van de raad”. Provinciale Staten kennen dit al. Dan ontvangt om beurten een lid van de raad voorafgaand aan de raadsvergadering, geïnteresseerde inwoners (bijvoorbeeld degenen die zich gemeld hebben voor het spreekrecht). Het raadslid licht de gang van zaken toe en beantwoord vragen. Inwoners zijn op die manier gewaardeerde gasten in de vergadering van hun gemeenteraad. En de raad stelt zich open op naar buiten toe.
Lijst Groen Noordenveld overweegt een motie hiertoe op te stellen.

Personeel en organisatie
De zorgen worden alleen maar groter. De aanbiedingsbrief bij de begroting vermeldt en ik citeer: “Ontwikkelingen betekenen dat er meer gevraagd wordt van de gemeentelijke organisatie dan dat nu kan worden geleverd.” Een groot bedrag, 792.000, aan personeelskosten moet uit de reserve grondexploitaties komen. De begroting zelf kan die kosten blijkbaar niet dragen. In de trimesterrapportage valt te lezen dat er tot nu toe in 2024 ruim **1.500.000** nadeel is door vervangingskosten van zieke medewerkers en duurdere inhuur voor vacatures, bij een ziekteverzuim van 10%. Als het gaat om de woningbouwopgave staat er in de tekst: “Het vergt in de huidige arbeidsmarkt een continue inspanning om de juiste mensen en disciplines beschikbaar te krijgen en te houden.” Geregeld merken we als raadsleden ook de problemen: onlangs meldde de burgemeester nog dat een eigen klachtenregeling voor Noordenveld er voorlopig niet komt omdat er nog geen opvolging voor

een vertrokken medewerker is. Dat geldt ook voor het uitbesteden van de belastingen aan het Noordelijk Belastingkantoor wegens tekort aan personeel. Hoogste tijd om prioriteiten te stellen en niet met allerlei kostbare lapmiddelen het krakende en piepende huis voor instorten behoeden.

LGN vindt dat investeren in veerkracht van zowel inwoners als medewerkers van de gemeentelijke organisatie hoge prioriteit moet hebben. Het uitstellen van sportprojecten staat hier haaks op en ook het hoge ziekteverzuim wordt niet structureel genoeg aangepakt, want ondanks genomen maatregelen is dit niet afgenomen. Daarnaast verlaat een aanzienlijk deel van de nieuwe medewerkers de organisatie voortijdig: dit geeft aan dat er iets niet goed werkt in de organisatie en de hoge uitvalkosten hierdoor blijven bestaan. LGN pleit ervoor om de **1.000.000** voor de knelpuntenanalyse van de gemeentelijke organisatie te gebruiken voor andere zaken. Daarbij is van het knelpuntenbudget van 177.000 voor 2024 volgens de trimesterrapportage nog niets uitgegeven, dat kan mee naar 2025. LGN stelt voor om eerst de problemen in de gemeentelijke organisatie beter in beeld te krijgen en de dieperliggende oorzaken te achterhalen, voordat er weer een groot bedrag extra wordt uitgegeven. De Eilandencultuur in de organisatie los je niet op met meer geld. Zie bijvoorbeeld het Rekenkamer onderzoek over demografische ontwikkelingen. De gegevens zijn er wel maar ze worden niet uitgewisseld. Het accent moet liggen op het binden en boeien van medewerkers door de inhoud van het werk, samenwerking en een goede sfeer. LGN overweegt hiervoor een motie Strategisch Personeelsbeleid in te dienen.

Wat LGN betreft mogen de problemen in de interne organisatie niet de veerkracht van de samenleving in de weg zitten. Problemen met personeel mogen er niet toe leiden dat inwoners die veel zelf willen en kunnen doen voor de samenleving, de dupe zijn. Een schrijnend voorbeeld is **Stichting Survival Norg.** Eric Lowes sprak daarover in op 25 oktober. Al lang zijn de plannen bekend bij de gemeente. Tennis en voetbal waarmee eerder werd opgetrokken hebben wel hun bijdrage van de gemeente ontvangen, survival niet. De mensen van de stichting werken veel samen en hebben een grote zelfwerkzaamheid. Zij mogen niet de dupe zijn van het plotseling afkoppelen van hun plan in de raadsvergadering van 29 november 2023. Als we in de bijlage bij de perspectiefnota “Toelichtingen op de voorstellen die voorlopig niet kunnen worden uitgevoerd” zien dat de investeringen voor Manege Norg (48.000) en Scouting (81.000) bij elkaar op 7.000 per jaar begroot worden, dan moet een investering voor stichting Survival Norg (investering 80-100.000 , met clubhuis 179.500, 217.195 incl. btw)) ook in de begroting kunnen worden opgenomen voor een relatief klein bedrag per jaar. LGN overweegt een motie hiertoe in te dienen.

Bezuinigingen
Wat is er gedaan met de reacties op de perspectiefnota? Een deel van de investeringen die niet doorgaan, is gelukkig alsnog in de ontwerp-begroting opgenomen. Er is nu wel geld beschikbaar voor tijdelijke huisvesting van basisschool De Hekakker Norg. hoofdveld VV Peize, Museum Kinderwereld Roden, verkeersveiligheid Nieuweweg Roden, Flexwonen, Oosterduinen Norg en verder onderzoek naar een nieuw zwembad in Roden. Nog steeds is er echter geen geld voor (sport)accommodaties zoals die aan de Eenerstraat in Norg, VV Roden, speedcentre Roden, manege Norg, scouting Roden en MFA Peize. LGN pleit voor het alsnog opnemen van deze plannen in de begroting 2025. De betrokken inwoners doen veel

zelf en mogen niet belemmerd worden bij hun plannen. Ook hiertoe overwegen wij een motie in te dienen.

Bij de behandeling van de perspectiefnota pleitten meerdere fracties voor het juist benutten van de **reserve voor sociale volkshuisvesting Norg**. Helaas wordt die reserve in de ontwerp begroting daarvoor niet benut. Prima dat onder meer de plannen voor de Oosterduinen worden voortgezet, maar dat geld kan ook elders in de begroting gevonden worden. LGN vindt het belangrijk dat het geld zoveel mogelijk voor goedkope woningen In Norg gebruikt wordt. Gezien de stijgende huizenprijzen en het ontbreken van concrete plannen voor meer sociale huur, is de kans op meer goedkope woningen in Noordenveld heel klein. LGN vraagt daarom nogmaals om In 2025 plannen te ontwikkelen voor goedkope kleinere, al dan niet flexibele, huur- of koopwoningen in Norg, op bijvoorbeeld de inbreidingslocatie oude gemeentewerf aan de Eenerstraat, in de omgeving van de nieuw te bouwen basisschool De Hekakker en op het Vluchtheuvelterrein aan de Donderseweg.

Financiën
De gemeentelijke belastingen en heffingen gaan gemiddeld met 7,5% omhoog. Woonlasten stijgen met 69,95 per jaar. Vergeleken met andere gemeenten, zeker in Drenthe, heeft Noordenveld hoge woonlasten. Wat LGN betreft worden er prioriteiten gesteld waardoor de gemeente minder uitgeeft en gemeentelijke lasten niet zoveel hoeven te stijgen. Denk aan: minder dure bouwplannen, minder dure inleen van personeel, bestrijding van ziekteverzuim, ook bezuinigen bij gemeenschappelijke regelingen. (Kleine meevaller; het accres van het gemeentefonds was te laag vastgesteld in de septembercirculaire, in 2025 komt er 50 miljoen bij dat oploopt tot 175 miljoen in 2028).
Onlangs stond in het DvhN een artikel waaruit bleek dat participatie belangrijk is om plannen zonder juridische procedures achteraf, gerealiseerd te krijgen, wat zeker de nodige juridische kosten zal besparen Voorbeeld is het voormalige Suikerunieterrein in Groningen waarbij een keuze voor een geschikte inbreidingslocatie èn vroegtijdige betrokkenheid van belanghebbenden, een mooi resultaat opleveren.
Het streven zou moeten zijn om de gemiddelde woonlasten met niet meer dan 3% gemiddeld te laten stijgen. (De totale opbrengst van de gemeentelijke lasten voor de burger lag in 2024 13% hoger dan in 2023)
Het gaat om een ontwerp-begroting van € 110.000.000. Daar moeten de nodige oplossingen in te vinden zijn om lasten voor inwoners beperkt te houden en de veerkracht van de samenleving te stimuleren. LGN heeft in deze reactie in ieder geval al wat voorstellen gedaan.

De organisatie bedankt voor de samenstelling van de begroting en de beantwoording van de technische vragen.

6 november 2024.